

СТИЛІСТИЧНО-СИНТАКСИЧНА СТРУКТУРА ПОЕТИЧНОГО МОВОПРОСТОРУ ІВАНА НИЗОВОГО

ОЛЕСЯ ТЕЛЕЖКИНА

Харківський національний університет міського господарства ім. О.М. Бекетова,

Харків – Україна

o_tele_o@ukr.net; <https://orcid.org/0000-0002-2953-7368>

STYLISTYCZNO-SKŁADNIOWA STRUKTURA JĘZYKA POETYCKIEGO IWANA NYZOWEGO

OŁESIA TIELIEŻKINA

Narodowy Uniwersytet Gospodarki Miejskiej im. O.M. Bektowa w Charkowie, Charków – Ukraina

STRESZCZENIE. Autorka rozpatruje tkankę składniowo-stylistyczną twórczości wybitnego ukraińskiego poety Iwana Nyzowego, którego dorobek artystyczny dotychczas pozostaje poza zasięgiem zainteresowań językoznawców. Nieodłącznym składnikiem przestrzeni językowej poety są środki stylistyczne o charakterze składniowym. Badaczka analizuje funkcjonowanie w utworach poety takich środków stylistycznych, jak figury dodawania (anafora, epistrofa, homoioteleuton), figury gromadzenia (gradacja, polisyndeton, asyndeton), figury przemieszczenia (inwersja, chiasm), figury retoryczne (zwrot adresatywny, pytanie, negacja, afirmacja, okrzyk). Za pomocą wymienionych środków figuratywno-ekspresyjnych o charakterze składniowym poeta tworzy wyjątkową tonację emocjonalną tekstu poetyckiego, uwypukla swoją wypowiedź, układa swoisty rysunek rytmiczno-melodyczny i kreuje wyraziste kontury obrazu poetyckiego, a zatem jako autor osiąga najbardziej wyrazisty efekt stylistyczny w manifestacji swojego światopoglądu indywidualnego.

Słowa kluczowe: przestrzeń języka poetyckiego, figura stylistyczna, efekt stylistyczny, figury dodawania, figury gromadzenia, figury przemieszczenia, figury retoryczne

STYLISTIC AND SYNTACTIC STRUCTURE THE POETIC LANGUAGE OF IVAN NYZOVYI

OLEZIA TIELIEZHINA

O.M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv, Kharkiv – Ukraine

ABSTRACT. The author of the article considers the stylistic and syntactic features of the individual style of the famous Ukrainian poet Ivan Nyzovyi. His works were not appreciated enough from the linguistic point of view. Stylistic means based on the syntactic constructions are the main feature of the language of Ivan Nyzovyi's poems. This article is devoted to the functions of such stylistic figures. The author examines the stylistic units as figures of addition (anaphora, epistrophe, homeoteleuth); figures of accumulation (gradation, polysyndeton, asyndeton); figures of displacement (inversion, chiasm); rhetorical figures (appeal, question, denial, affirmation, exclamation) in the poems. She concludes that the expressive means of syntactic origin create a special emotional tonality of the poetic narrative, highlight the key phrases, organize a peculiar rhythm pattern and relief contour of the poetry, and therefore achieve the most expressive stylistic effect in the presentation of the author's worldview.

Keywords: poetic language, stylistic figure, stylistic effect, figures of addition, figures of accumulation, figures of displacement, rhetorical figures

Поетичні твори вирізняються оригінальною упорядкованістю синтаксичних структур, яка вже багато десятиліть поспіль викликає неабияку цікавість мовознавців і спонукає їх до наукового пошуку. Учені відзначають „синтаксичну своєрідність віршового мовлення”, яка „охоплює, очевидно, всю синтаксичну організацію вірша від найменшої одиниці – словосполучення – до найбільшої – композиційної єдності, під якою розуміємо закінчений поетичний твір” [Єрмоленко 1969: 3–4]. Українські й закордонні дослідники в царині лінгвостилістики [Єрмоленко 1969; Гуйванюк 2006; Вовк 2020; Космеда 2016; Рабчук 2020; Mejer 2013; Hermann-Ruess 2014; Parszewska 2020 та ін.] одноставні в тому, що синтаксис віршової мови має значний виражально-зображальний потенціал, який уможлиблює майстерну реалізацію авторської інтенції. Попри велику кількість важливих для розвитку лінгвістичної науки розвідок, присвячених особливостям синтаксичного ладу віршових творів різних митців, поза увагою науковців залишається стилістико-синтаксична палітра талановитого українського поета Івана Низового.

Як зауважує А. Манько, „творча спадщина І. Низового є унікальним явищем національної літератури та невичерпним джерелом глибоких тем, філософських узагальнень, рефлексій та актуальних проблем в історико-політичному контексті українського сьогодення. Поет продовжив найкращі літературні традиції відомих українських класиків, доповнюючи їх власними

неповторними ідейно-змістовними акцентами, оригінальною живою художньою системою” [Манько 2021: 96]. Органічним складником віршової мови митця, його поетичного мовопростору є стилістичні засоби, що мають синтаксичну природу. Особливостям функціонування таких стилістичних фігур і присвячена наша стаття.

Під час дослідження виражально-зображальних засобів, за допомогою яких зорганізована стилістико-синтаксична структура мовно-художнього обширу Івана Низового, ми зверталися до **методів** естетичного спостереження над словом у віршовому тексті (розуміння художньої виразності представлених стилістичних одиниць), інтерпретування (декодування фактів поетичної мови), контекстуального аналізу (інтерпретування ужитої одиниці мови, що реалізується в певному контексті), узагальнення (формулювання дефініцій і висновків).

Спостереження засвідчили вживання в розглядуваних поезіях стилістико-синтаксичних одиниць різного характеру. Прикметною для організації віршового полотна Івана Низового є активна представленість фігур додавання, що ґрунтуються на симетричному й асиметричному повторюванні різних одиниць мови: словосполучень чи речень, зокрема синтаксичної анафори й епістрофи, та однорідних членів речення з повторюваними афіксами – гомотелевта. Так, в аналізованих творах анафора виступає організаційним началом для всього поетичного тексту. Наприклад, анафора *що значить*, виражена фрагментом складного речення, яка за своїм лексичним наповненням становить еквівалент питальної конструкції, уможливило розкриття смислової насиченості різних етапів життя ліричного героя: *Що значить – бути молодим, / Коли дається все задаром, [...] // Що значить – в юності любить, / Коли не відаєш, не знаєш, [...] // Що значить – в старості згадать, / Коли не спиться і не п'ється, [...] // Що значить – випито до дна, / До денця самого, до краплі [...]* [Низовий, *Що значить...*].

Анафора також виступає смислотвірним осередком. Це підтверджує вірш *Жіночій мужності віддавна...: Жіночій мужності віддавна / Народ присвячує пісні. / Як мужньо плаче Ярославна / В Путивлі-граді на стіні. [...]* // *Жіночій мужності віддавна / Палкі даруються слова. / Не тільки плаче Ярославна – / Вона сміється і співа. [...]* // *Жіночій мужності віддавна / Молитва шана і хвала. / Співає-плаче Ярославна / З мого сирітського села [...]* [Низовий, *Жіночій мужності віддавна...*], де єдинопочаток, заснований на оксимороні (*жіноча мужність*), створює смисловий і структурно-композиційний рельєф твору. Окрім того, ця строфічна анафора є поштовхом до розкриття алюзії, маркером якої є онім *Ярославна*, що своєю чергою утворює фігуру лексичного повтору – подвоєння. Одночасне уживання кількох засобів повтору посприяло виникненню додаткових акцентів на змісті висловленого й появи ефекту „смиислового відлуння”.

Автор також удається до епістрофи, важливої для композиційно-ритмічного упорядкування поетичного твору: *Моя несуджена, прощай!* / *Живи, засуджена до страти / Повільної. [...]* / *Моя несуджена, прощай...* [Низовий, *Моя несуджена, прощай!*] – оклично-спонукальна інтонація, що виразно відтворює емоційний стан ліричного героя, переходить у розповідну (але при цьому відтінок спонукування все ж таки зберігається) з відкритим фіналом (фраза закінчується трьома крапками). І ця відкритість у сильній позиції (абсолютний кінець твору) й інтонаційна мінливість засвідчують можливу мінливість відчуття, яке автор намагався передати читачеві.

Епістрофічні будови також є „згустками” смислотворення у віршових текстах. Так, епістрофа-інтертекст *туман яром, туман...* є елементом творення „паралельної реальності”, віддаленої в часі: *Туман яром, туман...* / *А долини / Вже немає в тумані! / Забудована, замордована, / Роздолинена й бездолена, / Обезрічена й геть скалічена, / Обезтравлена й безкровлена, / Обезлюднена... / Я ж не можу / Цей мурашник асфальтобетонний / Називати людським поселенням! / Туман яром, туман...* [Низовий, *Туман яром...*]. Епістрофічне утворення в цьому випадку є втіленням бажаного для ліричного героя світу, і неможливість його теперішнього оприявлення лише підкреслює невідворотність неприйняття того, що є насправді. А світ, неприйнятний для ліричного героя, митець відтворив за допомогою гомеотелевта, де, окрім нашарування повторюваного кінцевого фрагмента (-на), гостроту такого світовідчуження передають повторювані префікси у трьох фінальних елементах ряду (обез-). Анафоричні й епістрофічні структури як прийоми, що ґрунтуються на повторюванні окремих смислотвірних компонентів поетичного тексту, „ посилюють репрезентацію смислу” [Космеда 2016: 63], який вони вербалізують.

Гомеотелевт як художньо-виражальний засіб засвідчує в поезії Івана Низового значний текстотвірний потенціал, і може бути не лише основою для створення мікроконтексту (*Згорай дотла, моя любове, / Невчасна – в пізньому вогні! / Було чуття материкове, / Нанівзбагненне, загадкове, / Вулканне – / Вичахло в мені, / І лиші фрагменти острівні, / І лише скелі випадкові / Зостались в океані днів...* [Низовий, *Згорай дотла, моя любове...*] або: *Осяяний осінню, / Сам осенію. / Обрій синіє. / Темніють сіна. / Перетемніє. Пересиніє. / Пережовтіє моя сторона* [Низовий, *Осяяний осінню...*]) чи мікрообразу (*Погомонів / Зі старою людиною, / Геть-бо самотньою, / Бідною-бідною, – / Може, з останньою, / Може, з єдиною / Щирою, доброю, / Більше, / Ніж рідною...* [Низовий, *Дай, Боже, днини погожої...*]) або *Така / Сучасна Україна: / Гірко-солона, / Прегірка, / Згорьовано-чайна* [Низовий, *Любов дрімучою була...*]), а й цілого тексту: *Я так люблю цю землю придінцеву – / Пшеничну, ковилову, чебрецеву, / Обтяжену вагою териконів, / Розгойдану колесами вагонів, / Димами оповиту / Заводськими / І знамениту / Справами людськими...* – наскрізний ряд, який виступає композиційним каркасом твору.

Подеколи компоненти гомеотелевта є джерелом еквіфонічних відголосів (обцілований – поцілунки (двічі)): *Я на скелі стою схвильований, / весь забризканий, / обцілований. / Поцілунки такі солоні, / поцілунки такі солодкі!* [Низовий, *Я на скелі стою схвильований...*], які далі розгортаються в антитетичну пару (поцілунки **солоні** – поцілунки **солодкі**); і таке протиставлення посилює неоднозначність відчуттів ліричного героя, виражену дієприкметниками – компонентами гомеотелевтичного ряду. Наведені приклади ілюструють поширення простого флексійного гомеотелевта, і зрідка трапляються зразки комбінованого повтору префікс + флексія та суфікс + флексія. Уживання гомеотелевтичних структур надає поетичному творові стрімкості й динамізму і наснажує поетичне слово додатковими відтінками. Вище подані приклади свідчать, що „ядро повтору сприяє кращому сприйняттю висловлювання та логічності інформації” [Hermann-Ruess 2014: 181].

Органічними у тканині віршових творів Івана Низового є й градація, полісиндетон й асиндетон, що вирізняються поступовим нагромадженням мовних одиниць відповідного смислового наповнення, а отже, їх правомірно кваліфікувати як стилістичні фігури накопичення. Своєрідного звучання поетичному текстові надає полісиндетон, що різниться частиномовним вираженням: *Можна різне про нас говорити / (Знайде ж істину лишень наука), / Хто ми є... Чи сармати, чи скити, / Чи аланів і гунів сполука?* [Низовий, *Україні*] – сполучниковий; *Навіть Спас зачервонів, / Забринів серцями зерен / В яблуці і в кавуні, / В ягідках колючих тернів / І калин в березині...* [Низовий, *Слобожанський Спас*] – прийменниковий; *Що ж ти робиш зі мною, / Пекельно-прекрасна чужинко, / Не моя забаганко, / Не – мамо, не – сестро, не – жінко...* [Низовий, *І нікого, крім Бога...*] – частковий.

Службові частини мови, що виступають компонентами полісиндетону, ніби відмежовують лексеми одна від одної і при цьому смислово виділяють їх, викарбовують на фоні інших слів, створюючи певну настроєвість, зокрема: *не був розкуркулений... / не помирав з голоду... / не піддавався репресіям... / не ходив у бандерівцях... / не числився в дисидентах... / дуже цей чоловік підозрілий!* [Низовий, *Підозрілий чоловік*] – розмірковування про сутність чогось чи когось; *О, віро в золоте своє перо, / Яка ти по-дитячому наївна, / Яка глибока й чиста, мов Дніпро, / Яка пречиста, ніби Україна!* [Низовий, *О, віро в золоте своє перо...*] – психоемоційного сприйняття певного явища; *Чи осінь, чи старість, чи просто утома / І тіла, і духу – одна лиш задума / Лице не втомилась* [Низовий, *Чи осінь, чи старість...*] – відтворення внутрішнього стану ліричного героя. Компоненти полісиндетонного ряду, займаючи початкову позицію в поетичних рядках, окрім того, утворюють фрагментарну лексичну анафору, що й засвідчують деякі наведені приклади. Проілюструємо це явище ще кількома зразками: *А дари – / На вогнище! / Вони ж бо варті / Згоріти в очищальній ватрі, / А попіл – попіл на вітрі, / На швидкоїдучі*

крутохвилі, / **На** кості ворога в могилі, / **На** груди висхлі та безсилі / Сусідки – „старшої сестри”! [Низовий, *А дари...*]; Я придумав тебе / **На** довічну розрадоньку, / **На** довічне горіння, / **На** довічне безумство [Низовий, *А що станеться так*]; Танцювали тато з мамою / На моєму на весіллі... / Тато все навприсядки, / А мама з приспівом, / **Аж** чарки на столах пританцюовували, / **Аж** світлиця світилася. / А молода **аж** зарида... / **Аж** заридала в стьожки [Низовий, *Танцювали тато з мамою...*] – повторювані службові слова також уможливають створення ефекту градації, що виражається нанизуванням смислів у полісиндетонній конструкції.

Окрім полісиндетонних ланцюжків, більш чіткому увиразненню смислових відношень, передаваних у текстовому відтинку, сприяє і асиндетон: *Серед поля безмежного тихо вмирала оаза: / Переводився сад; перероджувався диво-лісок; / Витікали ставки; криниці заростали травною; / Зарівняла могили радянська байдужість тупа... / Вже й дороги нема, вже й стежки заорали останні* [Низовий, *Міно́р, іще міно́р...*]. Безсполучниковість акцентує динамічний вияв поетичної оповіді: *Ми граєм обоє, / Відкривши всі карти, – / Я вірю у виграш, / Ти програшу ждеши* [Низовий, *Ми граєм обоє...*]; *Цілуй мене, милуй мене, спокушуй, / Примушуй до перелюбу мене, / В моїй душі погрій пригаслу душу – / Вона ще не-без-печ-но спалахне!* [Низовий, *Нехай не спить...*], а також посилює звучання окремих слів (граматичне вираження – називні речення), що, на думку митця, відтворюють важливі сенси: *Втома. Судома. Осмута. Сума. / Осаяння осінню. Спомини сиві* [Низовий, *Осяяний осінню...*]; *Знявши грим / З лиця чужого, / Відкривав я власне / Лице: / Ті ж самі риси... Пристрассть... Хіть... / Образи тінь... Задивлення промінчик... / В зелених пагінях ліричних верховіть / Буяв античний сік / Від коренів правічник!* [Низовий, *В античну лірику закоханий давно...*]; *Скажу: / Розруха... Засуха... Війна...* [Низовий, *Розмова через тридцять років*].

Ще одним засобом створення художньої експресії, до якого удається Іван Низовий, є градація. В аналізованих творах зафіксовані випадки оприявнення логічного (*Сидиться удома, / Як досі ніколи. Тягучі, мов гума, / Хвилини, години – доба за добою / Минає невічність. А вічність, відомо, / Поняття умовне...* [Низовий, *Чи осінь, чи старість...*]) та риторичного (*Море піниться / (обрій шириться), / закипає вулканним кратером... / Як я хочу морської щирості, / його щедрості / і характеру!* [Низовий, *Море піниться...*]) підвищення емоційно-сислової значущості висловленого.

За ознакою інтенсивності смислового нарощення у творах поета переважає висхідна градація, як-от: *Хай сіється і родиться у вас, / В дітей, онуків, правнуків майбутніх. / Хай у світлицях, / На місяцях покутніх / Щоранку сходить хліб у добрий час!* [Низовий, *Розмова через тридцять років*], подеколи трапляється спадна: *І не вірила, доки жила... / І я теж не можу повірити. / Я шукаю батька в містах – / на всіх площах, / у скверах, / у парках* [Низовий,

І не вірила...], а також зрідка спостерігається поєднання клімаксу й антиклімаксу: *Натицесе / Творять неоцінені шедеври / В цілковитій тиші-глушині / Не за гривні, долари чи євро – / За дві дулі-рулі чарівні!* [Низовий, Заробив на чай і сигарети...].

Черговою характерною особливістю градаційної конструкції у творах Івана Низового є те, що вона виформовується на основі протиставлення: *Вся із затишку і неспокою, / Із узгоджень і протиріч: / То засвітиться яснооко, / То в очах її – темна ніч* [Низовий, Тайна жінки...]; *Даремно квапивсь і лелека – / Гнізда ж нема... / Своя – чужа. / Близька – далека. / Весна – зима* [Низовий, Даремно квапивсь...]. Це уможливорює витончене і чуттєве вираження основної думки.

Градаційні конструкції виконують не лише зображально-виражальну функцію, як підтверджують наведені зразки, а й функцію структурно-композиційної основи твору:

– створюючи мікрообраз-перифраз: *Хай наш недруг сичить-перечить – / Історична ж наука – точна: / Перецепине і Перечин, / Перегінське й Переволочна, / Перевальськ, Передільськ і Пере- / копський рів – то пересторога / Всім, / Хто совість і честь „похерив”... / Все, що маємо, те – від Бога!* [Низовий, Переписуймо...] – тут семантику компонентів градаційного ряду посилює еквіфонічний повтор та анжамбеман, що графічним „розривом” увиразнює звучання повторюваного елемента як натяку на можливе розгортання подій;

– виступаючи стрижнем поетичної оповіді, як-от: *особистості – / від Ісуса до Стуса – / йшли по хресній дорозі / вгрузаючи ступнями / в куряву тисячоліть / слава слава слава розп’ятим!* [Низовий, Від Ісуса до Стуса]; інколи на одному відтинку тексту представлені кілька взаємопов’язаних ланцюжків (що ілюструють можливості реалізації подвійної градації): *віват шовіністи перевертні антисеміти / такий послідовності вашій / позаздрити маю / прямиї пранащадок Мазени Петлюри Бандери / спасибі-спасибі-спасибі за добру науку!* [Низовий, Віват...] або *Проснувшись, я завжди чекаю дива: / Ось бризне сонце, росами загра / Й оновиться земля, / Вродлива і щаслива, / Від синього Діниця – до сивого Дністра!* [Низовий, Проснувшись, я завжди чекаю дива...];

– становлячи текстотвірний каркас усього твору: *Очима Шевченка – / Гніваєшся, / Очима Олеся – сумуєш, / Очима Вишні – смієшся, / О мій кароокій народе!...* [Низовий, Очима Шевченка...] – тут маємо приклад двоїстої градації (компоненти розміщені попарно), яка, власне, і є виразником смислів усього тексту; *„Проснився і співай!” – такий девіз / У дрібноті пташиної. / Співає! / Хмільну росу, співаючи, співає / Із кленів, осокорів та беріз. / Частішають солістів голоси, / Ладнішають у зведеному хорі / Сопрано, тенори, альти, баси, / Немисливо відточені й прозорі. / Вплітається зозулине „куку” / Рефреном у мелодію ранкову. / І дятел прибива нову підкову, / Гартовану, моцьовану, дзвінку / Підкову щастя – над порогом дня. / І на людський*

поріг приходять зрання / Земні **турботи**, неземне **кохання** / І наймудріше світу **пізнання** [Низовий, *Проснися і співай!*] – такі зразки засвідчують вияв найбільшого стилістичного ефекту, оскільки поетичну оповідь вияскравлює поєднання кількох градаційних рядів різного тематичного наповнення.

Удається автор і до переставляння окремих компонентів у синтаксичних структурах, що оприявнюється як інверсія (*Вдавився передсмертним тихим клетком / небесний птах підстрелений... А я / безбатченком явився. З льоху темного / мій перший крок не вихопився в рань / Різдва першорожденно-потамного / і повного урочих сподівань* [Низовий, *В передріздвяну ніч і після неї*]) та хіазм (*В незвичній тиші, в тиші неземній – / Пожовкле листя... / Стежка загубилась... / Будив я тишу – тиша не збудилась. / І сам я наче розчинився в ній* [Низовий, *Пожовкле листя на мої стежки...*]; *Я тебе витворював з уяви, / Я тебе з фантазії ліпив – / У своїй уяві не лукавив, / У своїй фантазії любив* [Низовий, *Я тебе витворював з уяви*]) як засобів стилістичного оздоблення поетичного полотна. Хоча ці фігури переміщення і не належать до найбільш частотних засобів інструментування у творчому доробку Івана Низового, проте є значущими для розгортання поетичної оповіді митця, оскільки є не лише „пов’язані з дотриманням рими та ритму, тобто дотриманням звукових норм, але також бажанням підкреслити значення інверсованого слова” [Parszewska 2020: 95], що увиразнює смисли, закладені в ньому.

Звертається поет і до риторичних фігур як засобів посилення емоційного впливу поетичного слова. Зарєстровані зразки реалізації:

– риторичного звертання: *Одягла вас бабуся в усе полотняне, пречисте, / Притулила сиріток до ваших натруджених рук... / Чом ви, **мамо**, мовчали? Нічого мені не сказали? / Чом ви, **мамо**, пішли й не сказали нічого мені?! [Низовий, *Мамо...*]; *Я ходив, я сидів, я лежав на землі барвінкової; / Я мовчав, говорив; я кричав, шепотів – у траву: / „Де ви, **мамо**, озвіться крізь товщу земну півстолітню – / Я ж не знаю, де впасти, я ж, **мамо**, не вмію ридать...”* [Низовий, *Вже й дороги нема...*] – це крик-відчай у Всесвіт, який залишиться без відповіді, оскільки ліричний суб’єкт із півторарічного віку – сирота, але ця розмова важлива для самоідентифікації і самовідчуття митця в навколишньому світі;*

– риторичного запитання: *Суцільний сон / Мене позбавив мужності і сили / Боротися за себе... Та хіба / В усі часи – до мене – так любили, / З покірністю й безвольністю раба?! [Низовий, *Суцільний сон...*];*

– риторичного заперечення: *не знаю нічого / і знати не хочу / і хата моя навіть далі ніж скраю / й сорочка моя мені ближче до тіла / немає мене не було і не буде / принаймні сьогодні / принаймні назавше* [Низовий, *Не знаю нічого...*] – спостерігаємо ситуацію розгортання поетичної оповіді на основі заперечення;

– риторичного ствердження: *Тисячоліття шашіль все жере, жере – / Та що й вона перед Гомеровим доробком? / Якщо ж колись цивілізація помре, /*

Прекрасним буде їй поезія надгробком [Низовий, *В античну лірику закоханий давно...*] – афористична незаперечність висловленого, що надає особливого змісту поетичному текстові;

– риторичного оклику: *Бережімо ж і боронімо / Нашу землю від яничарів – / Хай над нею священним німбом / Сходить сонце пшенично-яре!* [Низовий, *Перепишуймо...*] – спонування до дії, що увібрало увесь біль, відчай і сподівання.

Уведення в текст перелічених засобів уможлиблює відтворення підкресленої емоційності й глибинності світовідчуття та світосприйняття. За допомогою названих зображально-виражальних засобів синтаксичного походження (фігури додавання: анафора, епістрофа, гомеотелев; фігури накопичення: градація, полісиндетон, асиндетон; фігури переміщення: інверсія, хіазм; риторичні фігури: звертання, запитання, заперечення, ствердження, оклик) митець створює особливу емоційну тональність поезії, вияскравлює висловлюване, упорядковує своєрідний ритмомелодійний малюнок і рельєфний контур віршового полотна, а отже, досягає найбільш виразного стилістичного ефекту в оприявненні індивідуально-авторського світобачення.

Список використаної літератури

- Вовк А.В., *Експресивний синтаксис у системі ідіостилію письменника (на матеріалі „Щоденників” О. Гончара)*, дис. ... канд. філол. наук, Дніпро, 2020.
- Гуйванюк Н.В., *Експресивний синтаксис: досягнення і проблеми*, [в:] *Актуальні проблеми синтаксису*, відпов. ред. Н. Гуйванюк, Чернівці: Рута, 2006, с. 267–275.
- Єрмоленко С.Я., *Синтаксис віршової мови*, Київ: Наукова думка, 1969.
- Космеда Т., *Степан Руданський – майстер жанру співомовки: розбудова ігрової стилістики української мови*, [в:] „*Studia Ukrainica Posnaniensia*”, 2016, т. IV, с. 55–67.
- Манько А.М., *Творчість Івана Низового в ідейно-художньому контексті доби*, дис. ... канд. філол. наук, Запоріжжя, 2021, [в:] Електронний ресурс: https://chtyvo.org.ua/authors/Manko_Alona/Tvorchist_Ivana_Nyzovoho_v_ideino-khudozhnomu_konteksti_doby/.
- Низовий І., *Вірші, проза, аналітика, огляди*, [в:] Електронний ресурс: <https://maysterni.com/user.php?id=5537&t=1&sf=1>.
- Рабчук І., *Апозитивна синтаксема як виразник тропеїчних значень у художньому тексті*, [в:] „*Studia Ukrainica Posnaniensia*”, 2020, т. VIII/2, с. 57–69.
- Hermann-Ruess A., *Emotionale Rhetorik: Mit Worten begeistern, beeindrucken, berühren*, Offenbach: GABAL Verlag GmbH, 2014.
- Mejer R.M., *Deutsche Stilistik*, Paderborn: Salzwasser Verlag, 2013.
- Parszewska A., *Religijny hip-hop na warsztacie językoznawcy*, „*Studia Slavica*”, т. XXIV/2, s. 85–100, [w:] Źródło elektroniczne: https://dokumenty.osu.cz/ff/journals/studiaslavica/24-2/7_SS-2020_2_Parszewska.pdf.

Spysok vykorystanoi literatury [References]

- Vovk A.V., *Ekspresyivnyi syntaksys u systemi idiostylu pysmennyka (na materialy „Shchodennykiv” O. Honchara)* [*Expressive syntax in the system of the writer’s idiostyle (on the material of “Schodenniki” by O. Honchar)*], dys. ... kand. filol. nauk, Dnipro, 2020.
- Huivaniuk N.V., *Ekspresyivnyi syntaksys: dosiahnennia i problemy* [*Expressive syntax: achievements and problems*], [v:] *Aktualni problemy syntaksysu*, red. M. Huivaniuk, Chernivtsi: Ruta, 2006, s. 267–275.
- Yermolenko S.Ya., *Syntaksys virshovoi movy* [*Syntax of poetic language*], Kyiv: Naukova dumka, 1969.
- Kosmeda T., *Stepan Rudanskyi – maister zhanru spivomovky: rozbudova ihrovoi stylistyky ukrainskoi movy* [*Stepan Rudanskyi, The master of chants: the development of playful stylistics of the Ukrainian language*], [v:] „*Studia Ukrainica Posnaniensia*”, 2016, t. IV, s. 55–67.
- Manko A.M., *Tvorchist Ivana Nyzovoho v ideino-khudozhnomu konteksti doby* [*Creativity of Ivan Nyzovyi in the ideological and artistic context of the era*], dys. ... kand. filol. nauk, Zaporizhzhia, 2021, [v:] Elektronnyi resurs: https://chtyvo.org.ua/authors/Manko_Alona/Tvorchist_Ivana_Nyzovoho_v_ideino-khudozhnomu_konteksti_doby/
- Rabchuk I., *Apozytyvna syntaksema yak vyraznyk tropeichnykh znachen u khudozhnomu teksti* [*Appositive syntaxeme as an expression of tropical meanings in belles-letters text*], [v:] „*Studia Ukrainica Posnaniensia*”, 2020, t. VIII/2, s. 57–69.
- Hermann-Ruess A., *Emotionale Rhetorik: Mit Worten begeistern, beeindrucken, berühren* [*Emotional rhetoric: inspire, impress, touch with words*], Offenbach: GABAL Verlag GmbH, 2014.
- Mejer R.M., *Deutsche Stilistik* [*German stylistics*], Paderborn: Salzwater Verlag, 2013.
- Nyzovyi I., *Virshi, proza, analityka, ohliady* [*Poems, prose, analytics, reviews*], [v:] Elektronnyi resurs: <https://maysterni.com/user.php?id=5537&t=1&sf=1>.
- Parszewska A., *Religijny hip-hop na warsztacie językoznawcy* [*Religious hip-hop at a linguist’s workshop*], „*Studia Slavica*”, vol. XXIV/2, pp. 85–100, [w:] Źródło elektroniczne: https://dokumenty.osu.cz/ff/journals/studiaslavica/24-2/7_SS-2020_2_Parszewska.pdf.